

๑๒

เว ส สั น ต ร ช า ต ก

ต อ น ที่ ๔

(พ ร ะ ร าช ท าน จ ้าง ม ง ค ล)

ดวงหทัยหรือจักษุเราก็ให้ได้ จะป่วยกล่าวไปโยกับทรัพย์
นอกกายของเรา คือ เงิน ทอง มุกดา ไพฑูรย์ หรือแก้วมณี
ในเมื่อมาจากมาแล้ว เราได้เห็นแล้ว พึงให้พาหาทั้งซ้ายขวาก็ได้
เราไม่พึงหวั่นไหว เพราะใจของเรายินดีในการบริจาค ชาวสี่พี
จงขับไล่หรือฆ่าเราเสียก็ตาม พวกเขาจะตัดเราเป็น ๗ ท่อน
ก็ตามเถิด เราจักไม่ถวิลวุ่นจากการบริจาคทานเป็นอันขาด

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๔ (พระราชทานช้างมงคล)

๑๐๖

บุญเป็นธาตุสำเร็จ เป็นบ่อเกิดแห่งความสุขและความสำเร็จทุกอย่าง เปรียบประดุจแก้วสารพัดนึกที่บันดาลให้เรา ได้สมปรารถนาในทุกเรื่อง การที่ความสุขและความสำเร็จจะบังเกิดขึ้นได้นั้น ต้องเริ่มจากการสั่งสมบุญให้แก่ตัวเราเองก่อน บุญเป็นสิ่งที่ต้องทำ ใครทำคนนั้นได้ ถ้าไม่ทำบุญ จะแสวงหาความสุขอย่างไรก็ไม่พบ ดังนั้นหากอยากเข้าถึงความสุขและความเต็มเปี่ยมของชีวิต ต้องเริ่มที่การสั่งสมบุญ ด้วยการบำเพ็ญทานให้ต่อเนื่อง รักษาศีลให้บริสุทธิ์ และหมั่นนั่งสมาธิเจริญภาวนาอย่างสม่ำเสมอ ลักวันหนึ่ง ความสุข ความสำเร็จ สมหวัง ย่อมจะบังเกิดขึ้นกับเราอย่างแน่นอน

มีธรรมภาษิตที่พระเวสสันดรโพนธิตัวได้กล่าวไว้เป็นอาสภิวาจาว่า

“ดวงหทัยหรือจักษุ เราก้ให้ได้ จะป่วยกล่าวไปโยกับทรัพย์ นอกกายของเรา คือ เงิน ทอง มุกดา ไพฑูรย์ หรือแก้วมณี ในเมื่อยากจกมาแล้ว เราได้เห็นแล้ว พึงให้พาหาทั้งซ้ายขวาก็ได้ เราไม่พึงหวั่นไหว เพราะใจของเรายินดีในการบริจาค ชาวสีพีจึงขับไล่หรือฆ่าเราเสียก็ตาม พวกเขาจะตัดเราเป็น ๗ ท่อนก็ตามเถิด เราจักไม่งดเว้นจากการบริจาคทานเป็นอันขาด”

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๔ (พระราชทานช้างมงคล)

๑๐๗

นี่คือใจของพระโพธิสัตว์เจ้าของเรา เมื่อท่านตั้งความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ที่จะเป็นพระพุทธรูปเจ้าแล้ว ทันที่ที่คิดจะบริจาคทานอะไร ไม่ว่าจะเป็นสมบัติภายนอกหรือภายในก็ตาม ท่านก็ให้ได้ทุกอย่าง ความรู้สึกหวงแหนหรือหวงกังวล ไม่มีอยู่ในจิตใจอันบริสุทธิ์ของท่านเลย อีกทั้งเมื่อคิดจะให้ทานแล้ว ก็ไม่มีใครจะมามีอิทธิพลเหนือจิตใจของท่านได้ เพราะถือว่า ท่านกำลังดำเนินตามปฏิบัติทางของผู้รู้ สิ่งที่ท่านคิดนั้นเป็นสิ่งที่ดี เป็นอริยวงศ์ เป็นวงศ์ของพระอริยเจ้าหรือบัณฑิตนักปราชญ์ที่ทำกันมายาวนาน

เพราะท่านถือว่า การให้สมบัติภายนอก หรือสมบัติภายใน คือ สรีระร่างกายของท่านนั้น เป็นเรื่องปกติ เป็นเพียงการสละความสุขเล็กน้อย เพื่อให้ได้สมบัติอันยิ่งใหญ่ ตรงนี้ขอให้พวกเราทุกคนกลับไปคิดทบทวนกันให้ดีว่า เมื่อเรามีศรัทธา ใช้ปัญญาพิจารณาดีแล้วว่า ทานที่เรากำลังทำนี้เป็นสิ่งที่ดีควรทำ ก็อย่าได้ไปหลงเชื่อถ้อยคำของคนอื่นหรือผู้ไม่รู้ อย่าให้ความตระหนี่ของเขามาครอบงำความศรัทธาของเรา ที่จะได้ฝากฝังทรัพย์ไว้ในพระพุทธรูปศาสนาเพื่อเป็นเสบียงบุญติดตัวเราไปข้ามภพข้ามชาติเหมือนดังเรื่องของพระเวสสันดร ผู้ที่กล้าสละช้างมงคล ซึ่งเป็นสัตว์ที่มีค่าควรเมืองแก่คนที่มาขอ

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๔ (พระราชทานช้างมงคล)

๑๐๘

ครั้งที่แล้ว ได้กล่าวถึงเมืองกาฬิงคะที่เกิดฝนแล้ง เกิด
ทุพภิกขภัยข้าวยากหมากแพงไปทั่ว แม้พระราชาก็สมทาน
อุโบสถศีลแล้ว ก็ยังไม่สามารถทำให้ฝนตกได้ จำเป็นต้องส่ง
พราหมณ์ทั้งแปด ไปขอช้างมงคลของพระเวสสันดร พราหมณ์
ทั้ง ๘ ท่าน ชื่อ รามะ ธชะ ลักษณะ สุชาติมันตะ ยัญญะ สุชาตะ
สุยามะ และโกณฑัญญะ เมื่อพราหมณ์เดินทางไปถึงกรุงเชตุตร
แทนที่จะแต่งตัวเต็มยศเหมือนราชทูตทั่วไป ต่างชักชวนกัน
ปลอมแปลงเป็นยาจกขอทานผู้นำสงสาร นุ่งเสื้อผ้าเก่าๆ ขาดวิน
เนื้อตัวเปื้อนฝุ่นธุลีไปนั่งรอพระเวสสันดรที่โรงทาน นี่เป็นวิธีอัน
ชาญฉลาดของพวกพราหมณ์

*เช้าตรู่นั้น เมื่อพราหมณ์ทั้งแปดเห็นพระเวสสันดร
ออกตรวจโรงทาน พวกเขาริบเข้าไปนั่งล้อมรอบช้างมงคล
ครั้นถูกตรัสถามว่า “ดูกรท่านพราหมณ์ผู้มีเล็บยาวมีขนยาว
พวกท่านเหยียดแขนขวาออกมา จะขออะไรกับเราหรือ”
พราหมณ์ทั้งแปด ทูลตอบว่า “ข้าแต่สมมติเทพ พวกข้า-
พระองค์จะทูลขอหัตถิรัตนะตัวประเสริฐนี้ ไปยังกาฬิงครัฐ
พระเจ้าข้า” จากนั้นได้ทูลเรื่องราวที่เกิดขึ้นทุกอย่างตามความ
เป็นจริง

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๔ (พระราชทานช้างมงคล)

๑๐๕

พระเวสสันดร สดับเช่นนั้นแล้ว ทรงดำริว่า เราหวังจะ
บริจาคอวัยวะร่างกายของเรา แต่พวกพราหมณ์มาขอสิ่งที่เป็น
เพียงทานภายนอกเท่านั้น ทำไมเราจะทำไม่ได้ เราจะทำความ
ปรารถนาของพราหมณ์เหล่านี้ให้สำเร็จ ขณะประทับอยู่บน
คอช้าง พระองค์ได้ตรัสตอบตกลงทันทีโดยไม่ได้ลังเลพระทัย
แม้แต่น้อย ไม่ยอมให้ความตระหนี่เข้ามาครอบงำจิตใจได้

ครั้นรับคำว่าจะให้ พระองค์ทรงเสด็จลงจากคอช้างและ
ทำประทักษิณช้าง ๓ รอบ เพื่อตรวจความพร้อมของช้าง เมื่อ
ไม่พบข้อบกพร่อง ไม่ว่าจะเป็นกายช้างหรือเครื่องประดับ
พระองค์จึงได้วางวงช้างไว้ในฝ่ามือของพราหมณ์ พลาจจับ
พระเต้าทองคำ หลังน้ำทักษิณทกลงทิ้งวงช้าง ทันทีที่หลังน้ำ
ทักษิณตก แผ่นดินก็หวั่นไหว เสียงฟ้าร้องคำรามลั่น ชาวเมือง
เกิดอาการขนลุกขนพองสยองเกล้าไปตามๆ กัน

เมื่อพราหมณ์ขอช้างได้แล้ว ก็พากันแห่ไปในใจกลางเมือง
ครั้นมหาชนเห็นช้างมงคล ต่างถามว่า ท่านได้ช้างนี้มาจากไหน
ทันทีที่รู้ว่าได้รับบริจาคมาจากพระเวสสันดร ต่างพากันวิพากษ์
วิจารณ์ และโกรธพระโพธิสัตว์มาก ได้รวมตัวกันตั้งแต่คนที่
มีชื่อเสียง พระราชบุตรจากทุกตระกูล พ่อค้า ชวนา พราหมณ์
พากันมาชุมนุมร้องเรียนพระเจ้าลัญชัยว่า

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๔ (พระราชนิพนธ์ข้างมงคล)

๑๑๐

“พระเวสสันดร ควรพระราชทานข้าว น้ำ ผ้านุ่ง ผ้าห่ม และเสนาสนะ เพราะของเหล่านั้นสมควรแก่พวกพราหมณ์ แทนที่จะพระราชทานข้างมงคล บัดนี้แคว้นของพระองค์ถูก พระโอรสบันทอนเสียแล้ว มงคลหัตถินี้ เป็นราชพาหนะรัฐชัยภูมิ ในการทำยุทธหัตถีทุกอย่าง เป็นช้างเผือก สามารถเอาชนะ ข้าศึกได้อย่างง่ายดาย อีกทั้งพระเวสสันดรยังพระราชทาน คนเลี้ยงช้างอีก ๕๐๐ ตระกูลให้แก่พราหมณ์ทั้งแปดด้วย ขอ พระองค์ทรงเนรเทศพระเวสสันดรออกนอกเมืองสีพี ไปอยู่ที่ เขาเวทกตเถิด”

พระเจ้าลัญชัยสดับคำร้องเรียนเช่นนั้นแล้ว เห็นว่า ถ้า หากไม่เนรเทศพระเวสสันดรออกจากเมือง ชาวเมืองจะไม่พอใจ เรื่องราวอาชญากรรมใหญ่โต แม้พระองค์จะทรงรักพระโอรสสุด ที่รักมากเพียงไร แต่ก็ไม่สามารถต้านกำลังของชาวเมือง จึงได้แต่ รับสั่งว่า “ถ้าชาวเมืองสีพีเห็นพ้องต้องใจกันเช่นนี้ เราก็ไม่ขัด แต่ขอให้โอรสของเราพักอยู่ที่เมืองนี้เพียงคืนเดียว และให้เสวย ราชสมบัติสักวันหนึ่งเถิด” จากนั้นทรงรับสั่งราชบุรุษให้ไปส่ง ข้าวถึงพระโอรส

ถึงกระนั้นพระเวสสันดรทรงไม่ได้หวนไหวหรือท้อพระทัย หรือเดือดร้อนกับการสร้างมหาทานบารมีของพระองค์ มีแต่ ความปีติโสมนัสว่า ดวงหทัยหรือจักษุเรากี่ให้ได้ จะป่วยกล่าว

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๔ (พระราชทานช้างมงคล)

๑๑๑

ไปโยกกับทรัพย์นอกกายของเราในเมื่อยากมาแล้ว เราได้เห็นแล้ว ถึงเราจะให้แขนทั้งซ้ายขวา เราไม่พึงหวั่นไหว เพราะใจของเรา ยินดีในการบริจาค ปวงชนชาวสีพีจะขับไล่ หรือฆ่าเรา หรือ พวกเขาจะตัดเราเป็น ๗ ท่อนก็ตามเถิด เราจักไม่งดเว้นจากการบริจาคเป็นอันขาด

เราจะเห็นว่า หากจะสร้างความดีสักอย่างหนึ่งอย่าง ยิงยวด ต้องเอาชีวิตเป็นเดิมพัน ต้องอาศัยกำลังใจที่มุ่งมั่น เด็ดเดี่ยว ธรรมชาติของพระโพธิสัตว์ของเรานั้น เมื่อทรง ตัดสินพระทัยว่าจะทำอะไรแล้ว จะไม่ทรงท้อถอยเด็ดขาด คตินั้น แทนที่พระองค์จะทรงวิตกกังวลที่ต้องถูกขับไล่ออกนอกเมือง เพราะความไม่เข้าใจของชาวเมือง พระองค์กลับตั้งพระทัยมั่นว่า แม้เหลือเวลาเพียงชั่วราตรีเดียว ก็นับเป็นโอกาสอันเลิศที่เรา จะได้สร้างทานบารมี ในวันรุ่งขึ้น ก่อนออกเดินทางไกล เพื่อไป อยู่ที่เขาวงกต เราจะต้องทำมหาทานให้ยิ่งๆ ขึ้นไป ส่วนมหาทาน ที่ยิงยวดกว่านั้นคืออะไรมาติดตามกันในตอนต่อไป

นี่เป็นเรื่องราวความเป็นผู้มีน้ำพระทัยอันเด็ดเดี่ยวของ พระบรมโพธิสัตว์ของเรา ท่านได้สร้างมหาทานบารมีที่ทำได้ ยากยิ่ง จนถึงขั้นมีผู้ไม่เข้าใจและไม่พอใจในการกระทำของ พระองค์ ถึงกับต้องขับไล่ออกจากเมือง เพราะฉะนั้นเราจะเห็น ได้ว่า บางครั้งเมื่อทำความดีแล้ว กลับมีผลออกมาเป็นอีกอย่าง

เวสสันดรชาดก ตอนที่ ๔ (พระราชทานช้างมงคล)

๑๑๒

หนึ่ง ไม่มีใครยกย่องชมเชย แต่ไม่ใช้ว่าความดีจะไม่ส่งผล
เพียงแต่คนอื่นยังไม่เข้าใจ เขายังไม่เห็นคุณค่าของท่านกุศล
อย่างไรก็ตามผลแห่งความดีนั้นจะต้องปรากฏอย่างแน่นอน
พวกเรานักสร้างบารมีก็เช่นเดียวกัน เกิดมาภพชาตินี้ก็เพื่อ
สร้างบารมีเท่านั้น ไม่ได้มีวัตถุประสงค์อย่างอื่น เรามีเป้าหมาย
จะไปให้ถึงที่สุดแห่งธรรม ต้องสั่งสมทานบารมีให้มากๆ อย่าได้
ประมาทหรือมัวชะล่าใจ ให้เร่งรีบขวนขวายทำบุญกุศลให้เต็มที่
กันทุกคน

